

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина Зайченко
Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

СОЦІОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни циклу загальної підготовки

здобувачів освіти спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Білгород-Дністровський, 2023

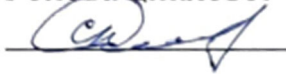
Робоча програма дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Розробник: Коріневська А.І.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 30.08.2023 року

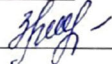
Голова циклової комісії

Світлана ВАСІЛАШКО

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 1,5 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 45	Цикл загальної підготовки Спеціальність <i>072 Фінанси, банківська справа та страхування</i> Освітньо-професійний ступінь <i>«Фаховий молодший бакалавр»</i>	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1	1
		Семестр	
		2	2
		Лекційні заняття:	
		20 год.	4 год.
		Практичні заняття	
		14 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		11 год.	39 год.
		Індивідуальні заняття:	
		-	-
Вид контролю: диференційований залік (денна форма) диференційований залік (заочна форма)			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом дисципліни «Соціологія» є вивчення сукупності основних теоретичних понять, за допомогою яких вчені описують реальні факти, пояснюють і практично вирішують соціальні проблеми, соціальні механізми функціонування і розвитку суспільства; вивчення соціальних спільнот та їх місця у системі соціальних зв'язків; особливості таких соціальних інститутів як культура, політика, родина, наука, освіта тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: основи філософських знань, основи економічної теорії, основи правознавства, громадянська освіта, історія державотворення, історія: Україна і світ, історія України та культурологія, основи психології, етика бізнесу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

I. Теоретична соціологія.

II. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія» є:

- формування вільної особистості, яка визнає загальнолюдські та національні цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям відповідальності у власній поведінці;

- виховання поваги до людської гідності й дотримання прав людини, демократичних цінностей, верховенства права, справедливості, неупередженості, рівності;

- формування громадянської компетентності студентської молоді, що забезпечує її активну громадянську позицію, здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство у розв'язанні суспільних проблем;

- виховання громадянської свідомості особистості, орієнтованої на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві, почуття приналежності до свого народу, спільних історичних, політичних і культурних цінностей своєї держави;

- виховання толерантності, інклюзії та поваги до культурного різноманіття, різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей;

- розвиток політичної, правової, економічної, соціальної, культурної, медійної грамотності школярів, гнучкості й адаптивності, комунікабельності, готовності до співробітництва, здатності розв'язувати конфлікти й запобігати дискримінації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- забезпечення цілеспрямованої підготовки здобувачів освіти до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної участі в суспільній діяльності, а також:

- освоєння понятійного апарату даної науки;

- основних концептуальних підходів до вивчення суспільного життя;

- дослідження методології та методики соціологічного вивчення світу;

- формування соціологічної культури, соціологічного мислення;

- визначення шляхів раціонального управління людської поведінки;

- вміння правильно розпорядитися владою;

- вирішення конфліктних ситуацій;

- запровадження реформ та інновацій;
- оцінка політичних пріоритетів тощо.

Теоретичні основи курсу складає сукупність філософських, психолого-педагогічних знань та практичних навичок і вмінь, необхідних для системного вивчення і вирішення суспільно-педагогічних проблем; методологічні принципи (гуманізація та демократизація навчально-виховного процесу; природовідповідність та свободовідповідність; системність; диференціація; міждисциплінарна інтеграція; наступність і безперервність; культуровідповідність; інтеркультурність), що є підґрунтям для конструювання змісту, вибору форм і методів навчання; сучасні філософські, психологопедагогічні й методичні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний, культурологічний, системний, міжпредметний, контекстний).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати** :

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки;
- структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;

вміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно - функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- користуватися всіма доступними джерелами знань; самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи;
- використовувати в роботі засоби масової комунікації, в т.ч. комп'ютерні джерела інформації;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних та трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора.

Можливі обґрунтовані зміни у змісті програмного матеріалу і в розподілі годин у межах загального обсягу вносяться цикловою комісією з обговоренням на засіданні комісії і затверджуються заступником директора з навчальної роботи.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. СОЦІОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ

1. Соціологія як наука

Місце і роль соціології в системі суспільствознавства. Предмет та об'єкт соціології. Макро - та мікросоціологічні рівні вивчення суспільства. Функції, принципи, методи, категорії соціології. Основні закони соціології. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія. Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи і тенденції розвитку соціологічної думки. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Паретто. Зародження соціологічної думки в Україні. Політична соціологія М. Драгоманова. Українська ідея М. Грушевського. Ідея національної держави В. Липинського. Проблеми і досягнення української соціології в умовах розбудови незалежної держави. Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Нові погляди на сутність соціального та новітні соціологічні теорії: "теорія обміну", "раціонального вибору"; символічний інтеракціонізм: "теорія систем"; сучасні теорії фемінізму; постмодерністські соціологічні теорії.

Семінарське заняття. Соціологія як наука. Основне поняття про соціологію

Соціологія – наука про суспільство. Науковий статус соціології. Предмет соціологічної науки та її рівні. Основні соціологічні теорії. Функції соціології та умови її розвитку. Зв'язок соціології з іншими науками.

2. Суспільство як соціальна система.

Соціальна структура та соціальна стратифікація. Зміст поняття "суспільство". Системний підхід до розгляду суспільства в соціології. Загальна характеристика базисних компонентів соціального життя: соціальні процеси, взаємодія, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок та контроль. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільства. Характерні особливості і тенденції постіндустріального суспільства. Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи. Соціальна стратифікація. Тенденції розвитку соціальної мобільності. Соціальний статуси та ролі, шляхи їх набуття. Процес модернізації та стратифікаційні зміни в сучасному українському суспільстві: проблеми та умови їх вирішення. Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль. Соціальні зміни та соціальні процеси. Природа та типи соціальних рухів. Різновиди соціальних процесів. Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціоналізації. Соціальні організації: структура та види. Особистість у системі соціальних зв'язків.

Семінарське заняття. Суспільство як соціальна система

Суспільство: поняття, аспекти, ознаки, критерії. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації. Характерні особливості сучасного суспільства (постіндустріального). Соціальна структура суспільства, види, елементи: соціальна мобільність: види, елементи; соціальна стратифікація: види, елементи. Сучасне суспільство, основні тенденції розвитку (нові погляди, теорії, напрями, проблеми).

3. Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин

Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття "соціологічний конфлікт". Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Стратегія виходу з конфлікту; медіація. Медіаторство офіційне та неофіційне. Ролі медіаторів. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.

Семінарське заняття. Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин

Конфлікт – його значення у житті людини та суспільства. Причини, класифікація, структура та функції. Соціальний конфлікт в теоріях М. Вебера, Г. Зіммеля, К. Маркса. Проблема соціології конфлікту в дослідженнях Л. Козера, Р. Дарендорфа, К. Боулдінга. Прогнозування та попередження конфліктів. Соціологія соціальних відхилень (девіантної поведінки). Поняття соціальної норми та аномалії. Основні форми девіацій та шляхи їх подолання. Соціальна поведінка та соціальний контроль.

4. Соціальні процеси.

Особливості етнічних та релігійних процесів в Україні. Соціальні процеси як соціологічна категорія. Особливості розвитку та перебігу соціальних процесів в сучасному світі. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання. Поняття "етносу" та основні етапи його розвитку. Теорія етногенезу Л. Гумільова. Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація. Націоналізм як соціальне явище. Особливості проявів сепаратизму та тероризму, етнічно-релігійний екстремізм. Соціологічні концепції релігії. Функції релігії як соціального інституту суспільства. Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. СПЕЦІАЛЬНІ ТА ГАЛУЗЕВІ

СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ

5. Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці

Особливості розвитку економічної сфери українського суспільства. Об'єкт та предмет економічної соціології. Сутність понять: "економічна свідомість, інтерес, поведінка"; "власність". Соціальні функції економіки. Поняття предмета соціології праці та управління. Основні категоріальні характеристики праці: "характер праці", її "зміст, умови, види, організація". Суб'єктивні оцінки сфери праці: "мотивація, ставлення до праці"; "задоволеність умовами праці", її "стимулювання, трудова адаптація, соціально-психологічний клімат в колективі". Принципи управління соціальними процесами. Особистість сучасного керівника та методи підвищення ефективності його праці та взаємодії з трудовим колективом. Соціальні технології та їх роль у розвитку трудового колективу. Застосування менеджерських методів і засобів праці.

Семінарське заняття. Соціологія менеджменту

Принципи управління соціальними процесами. Особистість сучасного керівника та методи підвищення ефективності його праці та взаємодії з трудовим колективом. Соціальні технології та їх роль у розвитку трудового колективу.

Застосування менеджерських методів і засобів праці.

6. Політична соціологія. Соціологія права

Політика як особливий вид соціального регулювання. Предмет соціології політики. Політична система суспільства; її структура, функції, принципи стратифікації. Легітимність політичної влади суспільства та її ознаки. Громадянське суспільство: сутність ідеї та перспективи його формування в Україні. Електоральні теорії в соціології політики: теорія "раціонального вибору", "політичного поля", соціологічна та соціально-психологічна концепції. Предмет, проблематика, структура і функції соціології права. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.

7. Соціологія громадської думки

Громадська думка як оцінюючий фактор соціально-політичного рівня розвитку суспільства. Функції та канали висловлювання громадської думки. Засоби масової комунікації. Функції масової комунікації. Вплив засобів масової комунікації на формування громадської думки, політичну свідомість та культуру. Механізми соціальної дії та реалізації права в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні.

Семінарське заняття. Соціологія особистості

Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Предмет соціології особистості. Соціальна структура та типологія особистості. Сутність процесу соціалізації: етапи (первинна, вторинна), компоненти (освіта, виховання) та фази (соціальна адаптація, інтериоризація). Соціальний статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка та фактори її формування. Потреби та інтереси особи як відображення суспільних відносин. Соціальна програма виховання. Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота. Молодіжна субкультура. Процес інтеграції молоді в суспільні структури. Причини девіантної поведінки молодих людей та соціальна корекція цього стану. Організація вільного часу молоді в українському суспільстві як один із шляхів попередження, подолання явищ десоціалізації особистості.

8. Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія

Поняття про предмет соціології сім'ї та гендерну соціологію; гендерні ідеали. Стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному суспільстві. Сім'я та шлюб як соціальні інститути. Структура, функції сучасної сім'ї. Типологія сім'ї. Причини сімейних конфліктів як предмет соціологічних досліджень. Підготовка молоді до створення сім'ї, зміцнення її стабільності як стратегічні суспільні завдання українського соціуму. Сутність демографічної політики. Демографічна ситуація в Україні.

Семінарське заняття. Соціологія сім'ї.

Сім'я та шлюб як соціальні інститути. Соціологія сім'ї. Основне поняття, предмет. Соціальна сутність сім'ї та шлюбу. Сім'я: функції, види, прогнози. Шлюб: суть, фактори, мотиви, види, значення. Співвідношення понять "стать" та "гендер". Основні положення гендерної соціології.

9. Соціологія гуманітарної сфери

Соціологія гуманітарної сфери та її складові. Поняття культури в соціології. Види культури. Культура як якість суспільного життя. Форми культури та їх взаємодія. Соціальні функції культури; її структурні елементи: мова, традиції, норми, цінності, обряди, знання, переконання. Акультураційні стратегії в сучасному світі. Стан освіти та науки як якісний показник рівня розвитку культури та суспільства. Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції. Основні тенденції розвитку освіти в світлі Болонського процесу. Наука як особливе соціальне явище. Соціальні функції науки. Науковий прогрес та його соціальні наслідки. Політичні, економічні та соціальні фактори розвитку наукового потенціалу України.

10. Методика організації соціологічних досліджень

Основні методи конкретно-соціологічних досліджень. Опитувальні методи збору соціологічної інформації. Види опитувань: анкетування, інтерв'ю, соціометричне опитування. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології. Технологія обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Комп'ютерні програми обробки соціологічної інформації. Підготовка практичних рекомендацій.

Семінарське заняття. Методика організації конкретного соціологічних досліджень (КСД)

Особливості підготовки та проведення конкретних соціологічних досліджень. Головні етапи розробки соціологічного дослідження та її компоненти. Вибірка в соціологічному дослідженні. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	з них			всього	з них		
		теоретичні	практичні	самостійна робота		теоретичні	практичні	індивідуальні заняття
Модуль 1. Соціологічні процеси								
1. Соціологія як наука	5	2	2	1	7	2	1	4
2. Суспільство як соціальна система	5	2	2	1	4			4
3. Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	5	2	2	1	4			4
4. Соціальні процеси	3	2		1	4			4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	18	8	6	4	19	2	1	16
Модуль 2. Соціологічні теорії								
5. Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці	5	2	2	1	4			4
6. Політична соціологія. Соціологія права	5	2	2	1	4			4
7. Соціологія громадської думки	5	2	2	1	4			4
8. Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія	3	2		1	4			4
9. Соціологія гуманітарної сфери	3	2		1	4			4
10. Методика організації соціологічних досліджень	6	2	2	2	6	2	1	3
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	27	12	8	7	26	2	1	23
<i>Загалом годин</i>	45	20	14	11	45	4	2	39

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. Соціологічні процеси		
1	Соціологія як наука	2
2	Суспільство як соціальна система	2
3	Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	2
4	Соціальні процеси	2
Модуль 2. Соціологічні теорії		
5	Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці	2
6	Політична соціологія. Соціологія права	2
7	Соціологія громадської думки	2
8	Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія	2
9	Соціологія гуманітарної сфери	2
10	Методика організації соціологічних досліджень	2
Разом		20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

№ зп	Тема	Кількість годин
Модуль 1. Соціологічні процеси		
1	Соціологія як наука	2
Модуль 2. Теорії соціології		
2	Методика організації соціологічних досліджень	2
Разом		4

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. Соціологічні процеси		
1	Соціологія як наука	2
2	Суспільство як соціальна система	2
3	Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	2
Модуль 2. Соціологічні теорії		
4	Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці	2
5	Політична соціологія. Соціологія права	2
6	Соціологія громадської думки	2
7	Методика організації соціологічних досліджень	2
Разом		14

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заочна форма навчання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 2. Соціологічні процеси		
1	Соціологія як наука	1
Модуль 2. Соціологічні теорії		
	Методика організації соціологічних досліджень	1
Разом		2

7. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Денна форма навчання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. Соціологічні процеси		
1	Соціологія як наука	1
2	Суспільство як соціальна система	1
3	Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	1
4	Соціальні процеси	1
Модуль 2. Соціологічні теорії		

5	Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці	1
6	Політична соціологія. Соціологія права	1
7	Соціологія громадської думки	1
8	Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія	1
9	Соціологія гуманітарної сфери	1
10	Методика організації соціологічних досліджень	2
Разом		11

8. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Заочна форма навчання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 1. Вплив на людину шкідливих і небезпечних факторів зовнішнього середовища		
1	Соціологія як наука	4
2	Суспільство як соціальна система	4
3	Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	4
4	Соціальні процеси	4
Модуль 2. Безпека життєдіяльності		
5	Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці	4
6	Політична соціологія. Соціологія права	4
7	Соціологія громадської думки	4
8	Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія	4
9	Соціологія гуманітарної сфери	4
10	Методика організації соціологічних досліджень	3
Разом		39

9. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Словесні методи (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні методи - інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходить до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

1. Бесіда, або діалог з аудиторією. Ставлю серію запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові здобувачі освіти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Практика підказує, що здобувачі освіти ідуть на заняття не підготовлені, але коли знають, що буде опитування – готуються. Разом з тим це дає можливість виявити прогалини, що важливо не стільки для здобувача освіти, як для викладача.

2. Сократична бесіда. Ставиться серія запитань, які дають можливість здобувачу освіти дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати новий матеріал.

3. Проблемне заняття. Висловлюю проблему, з метою викликати зацікавленість у здобувачів освіти. Цей вид інтерактивних технологій можна використовувати після опрацювання серії занять, бо здобувачі освіти вже повинні мати багаж знань. Ці спрямовані на проведення дослідження праць. Вони дозволяють отримати знання для виконання ІНДЗ.

4. Дискусія. Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція-дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалий матеріал.

5. Аналіз конкретних ситуацій. Береться конкретна ситуація з життя (професійна діяльність, соціум тощо) і вирішується різними шляхами. Сьогодні неможливо навчати здобувача освіти старими методами. Знань стало так багато, професійні навички стали настільки багатоманітними, що їх неможливо передати в повному обсязі в межах традиційних методів, шляхом ретрансляції, позбавленої емоційності.

6. Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку. Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовую наскільки здобувачі освіти зрозуміли матеріал.

7. Метод «заверши фразу». Здобувач освіти може продовжувати її своїми словами, а не так як у конспекті.

8. Консультація. Для індивідуальної роботи зі здобувачами освіти використовую *пояснення*.

13. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.**

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожен модуль.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік – на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з навчальної дисципліни оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік (денна форма); диференційований залік (заочна форма).

14. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Боярському ФК НУБіП України», 2021р.

Формою семестрової атестації є диференційований залік (денна форма), диференційований залік (заочна форма).

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача освіти

Рейтинг здобувача освіти, бали	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків*
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
00 – 59	Незадовільно	Не зараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1.	Лекційні заняття	3	6	18
2.	Семінарська робота	10	6	60
3.	Модульна контрольна робота	22	1	22
Всього за модулем				100
Модуль 2				
1.	Лекційні заняття	3	6	18
2.	Семінарська робота	10	6	60
3.	Модульна контрольна робота	22	1	22
Всього за модулем				100

**Таблиця відповідності результатів контролю знань студентів
із загальноосвітніх предметів за різними шкалами і критеріями оцінювання**

За 12-бальною шкалою	За 4-бальною шкалою	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				екзамен	залік
12-10	5 (відмінно)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий (творчий)	Відмінно	Зараховано
9-8	4 (добре)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	Добре	
7		Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
6-5	3 (задовільно)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	Задовільно	
4		Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
3	2 (незадовільно) достатньо	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	
2		Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			
1		Студент не володіє матеріалом			

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Підручники та посібники.
 2. Конспекти лекцій.
 3. Лекції на електронних носіях.
 4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.
- Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

16. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Волович В.І. Соціологія: Підручник. . – К., 2019. – 808 с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія: навчальний посібник. – Х., 2019. – 320 с.
3. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / За редакцією В.М. Пічі. – Львів: Новий Світ – 2000, 2020. – 368 с.
4. Толстов І. В., Даніл'ян В. О. Соціологія: Навч. посібник.– Харків: УкрДУЗТ, 2018. – 284 с.
5. Титаренко О. О. Соціологія: навчальний посібник. – К., 2020. – 210 с.

Додаткова

6. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. - Львів: «Магнолія 2006», 2009.
7. Кравченко А.И. Краткий социологический словарь. - М.: Проспект, 2009.
8. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко ЮЛ. Соціологія: основи загальної спеціальних та галузевих теорій: Підручник. - К: Каравела, 2008.
9. Макеев С.О. Соціологія. Навчальний посібник.. - К., 2003.
10. Осипова Н.П. Соціологія. Навчальний посібник. - Юрінком, 2003.
11. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч. Посібник. - К., 2000.
12. Піча В.М. Соціологія. Загальний курс. - Новий світ, 2004.
13. Пилипенко В.Є., Вишняк О.І., Куценко О.Д. та ін. Спеціальні та галузеві соціології. - К., 2004.
14. Сірій Є.В. Соціологія. Навчальний посібник.- К., 2004.
15. Соціологія: Підручник / За загальною редакцією проф. В.П. Андрущенко. Харків, 1998.
16. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г. Городяненка. - К., 2003.
17. Черниш Н.И. Соціологія: Підручник за рейтингово-модульною системою навчання. - К.: Знання, 2009.
18. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. Навчальний посібник. - КНЕУ, 2002.
19. Волович В.І., Андрущенко В.П. Соціологія: короткий енциклопедичний

словник. - К., 1999.

20. Піча В.М. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Словник-довідник. Новий світ, 2003.

21. Практикум з соціології. Посібник. Колектив авторів. - Новий світ, 2004. 22 с..

Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Укладач В.І. Волович та ін.- К., 1998.

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси

Бібліотека. Факультет соціології. URL: <https://sociology.knu.ua> > library

Інститут соціології <http://i-soc.com.ua>

Фахові видання | Інститут соціології НАН України <http://i-soc.com.ua> > ua > edition

Книги та підручники | Інститут соціології НАН України <http://i-soc.com.ua> > ua >

edition > books

Академія: нові горизонти. Навчальні підручники, посібники. <https://academia-ps.com.ua/page/about>

Бібліотека коледжу